

Zeeën van tijd

Irina Shapiro bij Boekerij:

In handen van de tijd

Een sprong in de tijd

Zeeën van tijd

Irina Shapiro

Zeeën van tijd

Een onverwachte bezoeker uit haar verleden zet
het leven van Valerie ondersteboven

Deel 3 van de *Tijdloze liefde*-serie

Vertaald door Nuanxed – Martijn van Opbergen

ISBN 978-90-492-0729-8
ISBN 978-94-023-2581-2 (e-book)
NUR 302

Oorspronkelijke titel: *A World Apart*
Vertaling: Nuanxed – Martijn van Opbergen
Omslagontwerp: Debbie Clement, bewerkt door DPS Design & Prepress Studio
Omslagbeeld: © Shutterstock
Zetwerk: Mat-Zet bv

© 2013, 2024, Irina Shapiro
© 2025 Nederlandse vertaling Meulenhoff Boekerij bv, Amsterdam

Alle rechten voorbehouden. Niets uit deze uitgave mag worden verveelvoudigd, opgeslagen in een geautomatiseerd bestand, of openbaar gemaakt in enige vorm of op enige wijze, hetzij elektronisch, mechanisch of enige andere manier, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgever. Tekst- en datamining van (delen van) deze uitgave is uitdrukkelijk niet toegestaan.

All rights are reserved, including those for text and data mining, AI training and similar technologies.

Proloog

OKTOBER 2012

De herfstzon wierp haar zwakke licht door de etalageruit en bescheen het interieur van de winkelruimte. Stofdeeltjes dwarrelden rond in de lichtstralen en streken loom neer op de versleten vloerplanken. Op de houten toonbank na, die glansde in het zonlicht, was de ruimte leeg. Gisteren had Hugh Sanders zijn medewerkers de complete inventaris laten inpakken en naar zijn eigen winkel in Plymouth laten overbrengen. Tevreden wreef Hugh zich in zijn handen en feliciteerde zichzelf met de lage prijs die hij had bedongen. Enkel een paar afwijkend gekleurde rechthoeken op het verschoten behang verrieden waar er al die jaren schilderijen hadden gehangen, en alleen de krassen op de vloer herinnerden aan de antieke meubels waarmee de kleine showroom vol had gestaan.

Frederick Taylor keek nog eens om zich heen voor hij de deur voor de laatste keer achter zich dichttrok. Volgende week zou deze plek een internetcafé zijn, of de zoveelste souvenirwinkel. Eerst naar de makelaar om de sleutels af te geven, daarna eens lekker lang ontbijten, en dan weg hier. Hij zou een paar dagen in Londen doorbrengen, zoals gepland, en dan vloog hij naar de Verenigde Staten. In de kolonie Virginia had hij nog wat dingen af te handelen die hij al veel te lang had uitgesteld.

VIRGINIA, OKTOBER 1622

Valerie schoot haar bed uit toen de deur hard dichtsloeg. Het geluid van Finns voetstappen die zopas over de overloop naar de trap slopen, hadden alle sporen van slaap al verdreven, dus trok ze haar kamerjas aan, schoof de gordijnen opzij en deed het raam open. Ze wist dat ze hem moest laten gaan, maar als moeder had ze het er moeilijk mee. De eerste stralen van de zon vielen door de boomkruinen en verdreven de somberheid van de slaapkamer. Valerie hoopte dat Finn zich niet ineens omdraaide en zou merken hoe ze hem nakeek. Dat zou hij niet leuk vinden. Hij was zestien en vond zichzelf al heel volwassen. Ze hadden al meer dan eens woorden gehad omdat hij vond dat ze zich te veel met hem bemoeide.

Finn keek behoedzaam om zich heen, verdween in het schuurtje en kwam een paar minuten later weer tevoorschijn met een uitpuilende zak. Hij draaide de deur van het schuurtje op slot, slingerde de zak over zijn schouder en liep met ferme passen bij het huis vandaan. Al snel was hij verdwenen in het nog donkere bos. Valerie bleef hem nakijken zo lang ze maar kon. Toen draaide ze zich met een zucht om en merkte dat Alec haar lag te observeren, zijn handen achter zijn hoofd, zijn haren uitgewaaierd op het kussen.

‘Wat zit je dwars, liefste? Waarom kom je niet terug naar bed? Dan kunnen we erover praten.’ Alec trok de deken uitnodigend opzij, maar Valerie sloeg haar armen over elkaar en begon door de kamer

te ijsberen. ‘Gaaf het om Finn?’ Alec ging rechtop in bed zitten. Zijn amoureuze ideeën leken voorlopig vergeten.

‘Ik maak me zorgen om hem, Alec. Hij is er vandoor gegaan met een grote zak en ik heb wel een vermoeden wat erin zit: dierenhuiden en tabak. Volgens mij drijft hij handel met de inheemsen. Ik zag hem laatst een tomahawk verstoppen in zijn kamer. Er is maar één plek waar hij die vandaan kan hebben.’ Valerie bleef geagiteerd op en neer lopen. Ze leek niet te merken dat de ochtendzon inmiddels zelfs tot in de schaduwrijkste hoeken van de kamer was doorgedrongen. Wel zag ze dat Alecs ogen in de zon een gouden glans hadden gekregen en dat zijn haar vol koperkleurige accenten zat van het vele buiten zijn. Maar ze negeerde de charmes van haar man en ging door met haar klaagzang.

‘Ik kan niet geloven dat hij met die lui omgaat, na alles wat er nog geen half jaar geleden is gebeurd. Al die mensen die ze hebben afgeslacht, al die gewassen die ze hebben verbrand. Dat wij gespaard zijn gebleven, betekent nog niet dat we veilig zijn. Denkt hij nu echt dat ze het niet op hém voorzien hebben? Is hij zo naïef? Dat ze een gedeelde interesse voor jagen hebben, wil nog niet zeggen dat ze vrienden zijn.

Hij is zestien, Alec. Hij zou toch onderhand andere interesses moeten gaan oppakken dan enkel jagen. Als hij in de eenentwintigste eeuw zou leven, zou hij nu naar open dagen van universiteiten gaan, nadenken over zijn carrière, plannen maken voor een leven vol keuzes en mogelijkheden. Maar welke mogelijkheden heeft hij hier? Wat gaat hij met zijn leven doen?’ Valerie keek Alec uitdagend aan.

‘Valerie, ik begrijp best dat je de vergelijking trekt met het leven zoals je dat zelf hebt gekend, maar Finn kan niet iets missen waarvan hij niet weet dat het bestaat. Een andere werkelijkheid dan deze kent hij niet. Hij drijft trouwens heus geen handel met de indianen, dat zou hij me zeker hebben verteld. Maak je niet zo druk. Ooit gaat hij trouwen, erft hij de plantage en wordt hij een belangrijk man in de

gemeenschap. Het is goed verdienen in de tabakshandel, dus ik heb er alle vertrouwen in dat hij een mooi leven tegemoet gaat met zijn gezin.'

Alec probeerde redelijk te klinken, maar Valerie was niet van plan om zich er zomaar bij neer te leggen. Daarvoor was ze te gespannen. Het bloedbad van maart lag nog vers in ieders geheugen. Honderden mensen waren afgeslacht door de inheemse bevolking, huizen tot de grond toe afgebrand, de oogst vernietigd. Velen gingen een loodzware winter tegemoet, vol honger en kou. Koning Jacobus had hulp en extra voorraden beloofd, maar zouden die de kolonisten op tijd bereiken? De verhalen over de slachtpartijen hadden Valerie doodsbang gemaakt. Veel nederzettingen in de buurt waren aangevallen, maar Huize Rosewood was op wonderbaarlijke wijze ongemoeid gelaten. Wellicht viel de inheemse bevolking hen niet lastig omdat hun landgoed vrij afgelegen lag en ze zelden de aandacht op zich vestigden, maar andere plantages hadden niet zo veel geluk gehad. Er waren allerlei bekenden van hen gedood, waaronder twee van de drie katholieke families in de omgeving.

'Met wie moet hij dan trouwen? Er is voor zover we weten nog maar één katholieke familie in de wijde omtrek te vinden, en Finn trouwt nog liever met een geit dan met Susan Selby.' Ze tikte nerveus met haar voet op de houten vloer.

'Ik geef hem niet eens ongelijk. Zelf zou ik ook voor de geit kiezen, al is een schaap voor intieme doeleinden misschien praktischer.' Zijn grijns maakte haar alleen maar bozer.

'Er valt hier niets te lachen. We hebben het over de toekomst van onze zoon.'

'Dat besef ik heel goed, liefste. Natuurlijk, je verhalen over de toekomst hebben diepe indruk op me gemaakt en spreken erg tot mijn verbeelding. Maar we leven in het hier-en-nu. Ik besef hoe moeilijk het voor je is om de beperkingen te accepteren waarmee onze kinderen te maken zullen krijgen, maar we hebben geen andere keuze. Er

zijn genoeg mensen die dolgraag met ons zouden willen ruilen. We moeten dankbaar zijn voor wat Onze-Lieve-Heer ons heeft geschonken. En kom nu maar eens hier, dan kus ik die boze blik van je gezicht. Daarmee kun je toch niet voorkomen dat Finn met vee copuleert.'

Eindelijk gaf Valerie toe en kroop naast Alec in bed. Meteen trok hij haar in zijn armen en het was duidelijk wat hij van plan was, maar plotseling doorbrak een gekrijs de stilte.

'Volgens mij heeft die baby maar twee instellingen: hard en keihard,' zuchtte Valerie. Dankbaar dat ze zelf geen hongerige pasgeborene had, nestelde ze zich tegen Alec aan.

'Je bent bang dat ze weggaan, hè?' vroeg Alec, terwijl hij haar voorhoofd kuste. Hij kende zijn vrouw goed genoeg om aan te voelen wanneer ze zich zorgen maakte.

Met een sip gezicht knikte Valerie. 'Voorlopig niet, maar straks, als het lente wordt, zal Kit wel naar huis willen. Hij is rusteloos, Alec. Ik zie het in zijn ogen. Komende lente zijn ze hier al bijna drie jaar. Natuurlijk mist hij zijn thuis.' Geërgerd veegde ze een verdwaalde traan van haar wang. Het idee om Louisa opnieuw kwijt te raken deed haar onbeschrijflijk veel pijn.

'Valerie, Kit heeft bezittingen in Engeland. Hij heeft verantwoordelijkheden. Zijn neef kan zijn zaken niet blijven waarnemen. Robin heeft ook zijn eigen leven. Gaat hij niet binnenkort trouwen?'

'Ja, en Caroline is ziek geweest. Kit maakt zich enorm veel zorgen dat ze een terugval krijgt. Ze hebben verder geen broers of zussen en hij mist haar.' Valerie protesteerde niet toen Alecs hand haar nachthemd in gleeed en zich om haar borst sloot. Ze was nog steeds uit haar doen, maar hij wist uitstekend hoe hij haar zich beter kon laten voelen.

'Liefste, vergeet dat nu allemaal even. Voorlopig gaat er nog niemand weg. Bovendien is het Engeland maar, niet de maan. Er varen onafgebroken schepen heen en weer. En kom nu maar eens hier.'

Alec draaide Valerie op haar buik, duwde haar nachthemd omhoog, spreidde haar benen en duwde haar met zijn lichaam diep in het matras. Terwijl hij haar polsen vasthield, drong hij bij haar binnen. Zijn langzame, doelbewuste bewegingen maakten dat ze alles vergat en haar onderlichaam in hetzelfde tempo als het zijne begon te bewegen. Dit was een van die momenten waarop ze liever genomen werd dan teder de liefde te bedrijven. Het had iets heerlijk oerachtigs om zichzelf over te geven aan een man en hem zijn gang te laten gaan. Alec kende haar goed genoeg om te weten dat ze door de controle over haar lichaam op te geven, ook de controle over een vervelende situatie kon loslaten. Het leven ging soms zijn eigen gang, en soms was het beter om mee te bewegen dan je te verzetten tegen de onstuitbare loop van het lot. Huiverend bereikte Valerie haar hoogtepunt, en ze zuchtte van genot toen Alec, eveneens bevredigd, van haar af rolde. Hij kuste haar schouder en sloot zijn ogen, wat betekende dat hij eigenlijk nog helemaal geen zin had om op te staan.

Valerie trok haar nachthemd weer omlaag en ging op haar rug liggen, alweer diep in gedachten. Alec had gelijk. Het was zinloos om zich zorgen te maken. Naar de maatstaven van deze tijd bofte Finn enorm. Hij zou een goedlopende plantage erven, waar hij met zijn gezin comfortabel van zou kunnen leven. En Kit? Als die inderdaad terug naar Engeland zou gaan, kon Valerie hem en zijn gezin natuurlijk gewoon bezoeken en genieten van alles wat Engeland te bieden had.

Opnieuw klonk er gekrijs: juffrouw Evangeline Sheridan protesteerde luidkeels tegen het verschonen van haar luiers. Net een maand oud had ze al duidelijke ideeën over wat ze wel en niet leuk vond.

Finn wierp een blik op de lucht, een wolkeloze vlakte van aquamarijn, en las de stand van de zon. Het was zo'n acht uur in de ochtend en hij begon honger te krijgen. Hij had nog ruim de tijd voordat hij met zijn vrienden afgesproken had, zelfs als je de wandeling van drie uur meetelde die hij nog voor de boeg had, dus zocht hij een geschikte, droge, omgevallen boomstam. Hij hing zijn tas aan een tak om te voorkomen dat de tabak nat zou worden. Hij had een ontbijtje meegenomen toen hij vanochtend het huis had verlaten en dit was een uitstekend moment om daarvan te genieten. De cider in de kruik voelde koel en verfrissend aan in zijn keel. Even sloot Finn zijn ogen en genoot van de rust van het bos. Het gezang van een lijster ergens in de verte vermengde zich met het voortdurende geritsel van bladeren en twijgjes, veroorzaakt door kleine dieren die rondscharrelden in het kreupelhout. De zon die door het bladerdak drong, zorgde voor een aangename warmte en deed de dauwdruppels op de bladeren en het gras snel verdampen.

Zolang hij zich kon herinneren, hield Finn van het woud. Niet alleen vanwege het jagen, maar vooral ook om de vredige balans van de natuur die hier heerste en waar hij in hun overvolle huis zo naar snakte. De laatste tijd had hij meer redenen dan ooit om de rust van het bos op te zoeken. Baby Evangeline huilde aan één stuk door, en kleine Louisa was van een lief klein meisje veranderd in een humeurige feeks. Volgens zijn moeder was dat normaal op deze leeftijd en zou het uiteinde-

lijk wel overgaan, maar Finn had zijn twijfels. Louisa was immers een vrouw aan het worden, en vrouwen gingen hem boven de pet.

De gedachte aan vrouwen deed Finn denken aan het inheemse meisje dat hij had gezien, de laatste keer dat hij met zijn vrienden bij de waterval had afgesproken. Hij had zijn vader beloofd dat hij er nooit meer terug zou komen nadat hij twee jaar geleden zijn been had gebroken, maar de plek bleef hem aantrekken. Hij vond het er prachtig en hij was gefascineerd door de inheemse bevolking die hij vanuit zijn schuilplaats in de grot had gehoord. Al snel had hij contact gemaakt, en nu ontmoetten ze elkaar regelmatig om wat spullen te ruilen, een pijp te roken en verhalen uit te wisselen. Veel mensen waren bang voor de oorspronkelijke bevolking, vooral na wat er in maart was gebeurd, maar Finn niet. Zijn familie had zich nooit bemoeid met de mensen in deze streek, zodat die geen wrok koesterden jegens de Whitfields.

Finn kende slechts een paar woorden uit hun taal, en zij nog minder Engels, maar door te gebaren en tekeningen in het zand te maken slaagden ze er toch in om met elkaar te communiceren. De inheemsen waren net zo nieuwsgierig naar hem als hij naar hen. Finn had de dingen die hij met ze ruilde niet eens echt nodig. Het was meer dat hij genoot van het gezelschap van jongens van zijn eigen leeftijd. Hij vond zijn vader en ooms heus niet vervelend, maar het was toch een heel ander verhaal om vrienden van zijn eigen leeftijd te hebben. Uit de kerk kende Finn een paar jongens, maar die kwamen meestal uit Jamestown en deelden zijn interesses niet. Zij zouden in de voetsporen van hun vaders treden en koopman of grondbezitters worden. Tabak was de munteenheid van de kolonie en de zekerste manier om comfort en welvaart te bereiken. Finn zou ook ooit een plantage erven, maar zo lang zijn vader zich nog met de dagelijkse gang van zaken bezighield, kon hij het grootste deel van de tijd aan zijn liefhebberijen besteden. Het kon nog jaren duren voordat zijn vader het stokje aan hem zou doorgeven. Finn had geen haast.

Finns inheemse vrienden waren leden van de Algonquin-stam, een van de vele stammen die deel uitmaakten van de machtige Powhatan-federatie. Hoewel elke stam zijn eigen gebied en eigen stamhoofd had, had het stamverband van de Powhatan ook een leider, die je volgens Finn met een koning kon vergelijken. Zijn vrienden hadden hem verteld dat de Powhatan met vele duizenden waren en al eeuwen voor de komst van de witten in Virginia woonden. Finn had hun dorp nog niet durven te bezoeken, hoewel hij ontzettend benieuwd was om te zien hoe ze leefden. Maar hij was ervan overtuigd dat de dorpelingen hem zouden scalperen voordat hij zijn goede bedoelingen duidelijk kon maken.

Voorlopig stelde Finn zich er tevreden mee om zijn vrienden eens per maand bij de waterval te ontmoeten en naar hun verhalen te luisteren. Drie dappere krijgers waren er altijd bij: Achak, wiens naam ‘Geest’ betekende in het Algonquin, Keme, oftewel ‘Donder’, en Mingan, ‘Grijze Wolf’, naar de wolf die hij had gedood toen hij zeven was. Af en toe waren er een of twee andere jongemannen bij, maar hen beschouwde Finn niet als vrienden. De krijgers droegen kleding van hertenleer, die goed beschermde tegen krassen en beten, en mocassins aan hun voeten. De rechterkant van hun hoofd was kaalgeschoren, terwijl het haar aan de linkerkant lang werd gelaten en vaak gevlochten en versierd werd met veren en slaglanden. Finn vond het maar een vreemdsoortig kapsel, totdat hij achter de reden kwam: inheemse mannen schoren de rechterkant van hun hoofd om te voorkomen dat er tijdens het boogschieten pijlen in hun haar zouden blijven steken.

De laatste keer dat ze elkaar hadden ontmoet, was Kemes zus, Sokanon, meegekomen. Lachend verklaarde Keme dat haar naam ‘regen’ betekende en dat ze zo heette omdat ze als baby zoveel huilde. Dat zou ook een goede naam voor Evangeline zijn, bedacht Finn. Sokanon was het eerste inheemse meisje dat hij ooit had ontmoet. In Jamestown had hij weleens inheemse vrouwen gezien, manden vol

mais in de armen en een kind op de rug gebonden, maar een meisje van zijn eigen leeftijd was nieuw voor hem. Hoezeer hij ook zijn best deed om niet te staren naar de bruine huid van haar blote armen en benen, zijn ogen wilden niet gehoorzamen. Ze had een leren jurk aan en een kralenketting om. Haar haar, zwart en glanzend als de vleugels van een raaf, kwam tot halverwege haar rug. Aan de linkerkant droeg ze het in een dunne vlecht, versierd met wat veren. Ze bleef angstvallig achter de mannen, wierp af en toe een steelse blik op Finn en giechelde dan achter haar hand. In haar ogen zag hij er ongetwijfeld ook vreemd uit.

Later die avond, in bed, probeerde Finn zich Sokanon voor te stellen zonder haar leren jurk, maar zijn fantasie liet hem in de steek. Hij had nog nooit een vrouw zonder kleren gezien en had niet meer dan een vaag idee van wat hij dan moest doen. Zijn vader had hem het een en ander proberen uit te leggen toen hij veertien was, maar aan dat gesprek was Finn toen nog niet toe geweest. Het hele onderwerp bracht hem vreselijk in verlegenheid, vooral als hij 's ochtends wakker werd met een plakkerig slaaphemd. Wanneer hij de vlekken probeerde uit te wassen, werd het hemd alleen maar natter en dacht het dienstmeisje dat hij in zijn broek had geplast, en dat was misschien nog erger.

Uiteindelijk ging hij te rade bij oom Charles. Die was maar elf jaar ouder dan Finn zelf en daarom misschien meer een oudere broer dan een oom. Charles was bereid om hem te helpen en legde hem in grote lijnen uit hoe het vrouwelijk lichaam in elkaar zat. Verder drukte hij Finn op het hart dat hij de vrouw als eerste moest bevredigen, maar alleen als hij echt om haar gaf. Zo niet, dan kon hij beter zichzelf bevredigen. Finn begreep niet goed wat hij daarmee bedoelde, maar durfde niet door te vragen.

Misschien, vond Charles, moest Finn eens wat aandacht besteden aan Minnie, die bij hen als dienstmeisje werkte sinds Agnes vorige maand met Richard was getrouwd. Minnie was een frêle, knappe ver-

schijning, met een verlegen glimlach en prachtige donkere ogen. Ze kreeg een kleur telkens als Finn naar haar keek, en Charles dacht dat ze misschien wel bereid zou zijn een bijdrage te leveren aan Finns opleiding. Finn zelf twijfelde. Minnie en haar vader waren een paar weken geleden uit Engeland overgekomen. Ze hadden hun vissersdorp achter zich gelaten, op zoek naar een nieuwe start nadat een tragedie hun familie had verscheurd. Minnies moeder was gestorven in het kraambed, samen met haar pasgeboren tweeling. Minnie sprak nooit over het verlies, maar in haar ogen was het voortdurende verdriet altijd aanwezig. Finn wenste stiekem dat hij iets voor haar kon doen. Hij kon zich niet voorstellen hoe het voor haar geweest moest zijn om uit haar vertrouwde omgeving weggerukt te worden, de oceaan over te steken en naar een gevaarlijk, wild land meegenomen te worden door een vader die gek was van verdriet. Op zich begrijpelijk dat de man weg wilde van de plek waar hij zo veel leed had doorgemaakt, maar hij had duidelijk weinig oog gehad voor het welzijn van zijn vijftienjarige dochter toen hij haar voor een periode van zeven jaar als contractarbeider bij volslagen vreemden achterliet.

Finn moest toegeven dat hij Minnie aantrekkelijk vond, maar hij wilde haar niet kwetsen of haar kansen op een goed huwelijk verpesten. Samen wandelen of een stiekem kusje: uitstekend. Maar hij vond zichzelf te veel een heer om haar haar maagdelijkheid af te nemen. Ze had al genoeg meegemaakt en verdiende het niet om gebruikt en daarna harteloos afgedankt te worden.

Finn nam een laatste hap brood, dronk de kruik leeg en stond op. De waterval lonkte.

3

Het huis was vreemd stil toen Valerie de trap af kwam. Normaal gesproken kwam iedereen rond deze tijd naar beneden om aan de ontbijttafel de plannen voor de dag te bespreken, maar vandaag bleef het angstvallig stil. Alec stond zich nog boven te scheren, Finn was ervandoor, en kleine Louisa logeerde een paar dagen bij Charles en Annabel in Jamestown. Ze speelde graag met hun zoontje Harry, die net begon te lopen en op zijn mollige beentjes overal naartoe waggelde om naar alles te grijpen wat hij te pakken kon krijgen. Aangezien er niemand in de eetkamer was, besloot Valerie naar de keuken te gaan. Daar stond mevrouw Dolly deeg te kneden en gekke gezichten te trekken naar baby Evie, die tevreden in Kits elleboogholte lag terwijl hij met één hand probeerde te ontbijten.

‘Goedemorgen, Valerie,’ zei Kit met een mond vol brood, dat hij met een slok bier probeerde weg te spoelen. ‘Louisa is de halve nacht wakker geweest met Evie, dus ik laat haar nu maar even slapen. Het lijkt haar wel te bevallen in de keuken.’ Hij keek trots naar zijn dochter, die de omgeving met haar pikzwarte ogen belangstellend in zich opnam.

‘Geef haar maar even, dan kun jij op je gemak ontbijten.’ Valerie pakte haar nichtje op en kuste het kleine neusje. De baby leek zo veel op Kit dat er in het kleine snoetje nauwelijks een spoor van Louisa was terug te vinden. Met een blik vol dankbaarheid ontbeet Kit verder, nu met beide handen.

‘Ik heb vanmorgen het een en ander te regelen in de haven. Denk je dat Alec mee wil? Dan pik ik meteen kleine Louisa weer op bij Charles. Het is zo stil in huis zonder haar.’

‘Zonder haar driftbuien zul je bedoelen.’ De laatste maanden was Louisa ongelooflijk lastig, vond Valerie. Van het ene op het andere moment kon het meisje wisselen tussen bloedchagrijnig en dolgelukkig en haar tranen waren nooit ver weg. Valerie kon zich niet herinneren dat ze op haar veertiende zo wispelturig was, maar haar zus verzekerde haar dat ze een absolute draak was geweest en dat ze dus maar een beetje geduld moest hebben met haar temperamentvolle dochter, die niet over de uitlaatkleppen beschikte die Valerie en Louisa als tiener hadden gehad. Het was vast moeilijk voor haar om alsmäär thuis te zitten, zonder leeftijdsgenoten in de buurt. Gelukkig was Minnie er. Valerie mocht het meisje enorm en hoopte dat ze een goede invloed zou hebben op Louisa. Ze hadden totaal verschillende achtergronden en kwamen uit verschillende sociale klassen, maar ze waren beiden tienermeisjes, en Valerie zag ze regelmatig samen giechelen of rond het meer wandelen als Minnie klaar was voor die dag.

‘Waar is Finn?’ onderbrak Kit haar gedachten. Hij stond op en gaf Evie een kus op haar hoofdje. De baby had een mutsje op dat van kleine Louisa was geweest. Onder de randen ervan ontsnapten wat gitzwarte krullen die het gezichtje engelachtig omlijstten.

‘Die is vanochtend vroeg het huis uit geslopen, ongetwijfeld om aan een preek van mij te ontkomen. Enig idee waar hij naartoe is gegaan?’ Valerie verwachtte eigenlijk geen antwoord. Zelfs al wist Kit iets van Finns activiteiten, dan nog zou hij er niets over zeggen. In de tijd dat Kit in Huize Rosewood woonde, was hij ontzettend aan Finn gehecht geraakt. Hij zou hem nooit vrijwillig verraden. Op zich waardeerde ze dat, maar af en toe zou ze willen dat de mannen haar niet steeds als bemoeial zagen.

‘Maak je geen zorgen, Valerie. Ik weet hoe moeilijk hij het je soms maakt, maar hij werkt zich heus niet in de nesten. Dat is alles wat

telt.' Kit nam net de laatste slok bier toen Alec de trap af kwam. 'Ga je mee naar de haven, Alec?'

'Goed. Zadel jij de paarden alvast, dan eet ik nog snel even iets. Ik kom er zo aan.' Alec pakte een stuk brood en schonk een kroes bier in. Met de baby op haar schouder verlangde Valerie vurig naar een moderne kinderwagen.

'Kom, Evie, we gaan een stukje wandelen, dan kan jouw mama nog even slapen. Dat kan ze hard gebruiken. Was jij zo'n druktemakertje vannacht?' Zo keudel Valerie tegen het kind terwijl ze het meenam de heerlijke oktoberochtend in.

Het was buiten zelfs zo aangenaam dat Evie niet eens een dekentje nodig had. Straks, na de wandeling, zou Valerie samen met Lou ontbijten als die eenmaal wakker was en Evie had gevoed. Valerie was vergeten hoeveel werk een pasgeborene was. Trouwens, waar was Bridget vanochtend? Normaal gesproken was ze voor dag en dauw al in touw, maar vandaag niet. Waarschijnlijk genoot ze van de stilte en kreeg ze wat broodnodige rust.

..*

Met een flinke eetlust was Valerie net weer bij het huis aangekomen toen ze in de verte iets zag. Alec en Kit waren een klein half uur geleden vertrokken, dus die konden het niet zijn, tenzij ze iets vergeten waren. Valerie hield haar hand boven haar ogen tegen de zon en deed haar best om te kijken. Het was een eenzame reiziger op een muilezel, die met een slakkengangetje over de weg sjokte. Deze weg leidde rechtstreeks naar Huize Rosewood, dus de bezoeker moest voor hen komen. Dat was ongebruikelijk. Valerie ging naar binnen en gaf Evie aan Louisa over, die inmiddels in de eetkamer was, uitgeblust na de slapeloze nacht.

'Er komt iemand aan,' zei Valerie. 'Een vreemdeling, zo te zien. Ik ga eens kijken wie het is. Waar is Bridget vanochtend?'

‘Ik weet het niet. Ik heb haar niet gezien. Maar dat zegt niets, ik slaap nog half. Dit prinsesje hier heeft me de halve nacht wakker gehouden. En kijk haar nu eens slapen!’

‘Als een roos,’ beaamde Valerie lachend. ‘Ik weet nog dat mama altijd zei hoe druk je zelf was als baby. Het lijkt erop dat je eindelijk een koekje van eigen deeg krijgt.’ Ze giechelde om de woedende blik die haar zus haar toewierp en ging naar buiten om de bezoeker te begroeten, die het huis intussen al een heel stuk genaderd was.

Valerie zag de oude man steeds dichterbij komen, op een muilezel die duidelijk geen haast had. De kniebroek en de jas van de man zaten onder het reisstof. Door de krullende pruik onder de breedgerande hoed leek zijn hoofd opvallend groot. Er was iets vaag vertrouwds aan hem, al wist Valerie niet precies wat. Misschien was het een kennis van Alec of Kit. In elk geval leek hij ongevaarlijk. Met enige moeite stapte de man van zijn rijdier, boog voor Valerie en lichtte zijn hoed van zijn stoffige krullen.

‘Mevrouw Whitfield, neem ik aan. Mag ik binnenkomen?’ In zijn rechterhand had de bezoeker een leren boekentas. Hij leek niet gewapend. Onzeker keek hij om zich heen, totdat hij een paal opmerkte waaraan hij zijn muilezel kon vastmaken. Vervolgens richtte hij zijn aandacht weer op Valerie.

‘Met wie heb ik de eer?’ vroeg Valerie, terwijl ze een stap opzij deed om de man op de veranda te laten. Hoewel het trapje maar vier treden telde, ademde hij moeizaam toen hij boven was, en pas na een paar tellen had hij weer voldoende adem om haar te antwoorden.

‘Frederick Taylor, tot uw dienst.’ De man zocht haar gezicht af naar een teken van herkenning. Valerie voelde haar ledematen verstijven. Ze had hem niet herkend. Per slot van rekening had ze hem jaren geleden gezien, en dat duurde slechts een paar momenten, maar zijn naam kende ze maar al te goed. Wat kwam hij hier doen, na al die tijd?

‘Kom binnen, meneer Taylor. Wat een onverwacht genoeg,’ zei

Valerie met een vleugje sarcasme. ‘Mijn zus zal blij zijn u te zien.’

‘Ah, ze is dus hier. Daar ben ik blij om. Ze was zó vastbesloten om je te vinden. Ik heb haar nog geprobeerd tegen te houden, uit angst dat ze in het verleden zou stranden, maar ze liet zich niet ompraten.’ Meneer Taylor bleef stilstaan en speurde Valeries gezicht af op tekenen van vijandigheid, maar ze probeerde zo neutraal mogelijk te kijken.

‘Zegt u dat wel. Ze heeft me er alles over verteld. Maar kom binnen, u zult wel dorst hebben van de reis. Lust u een kroes bier?’ Valerie probeerde niet te veel op het bonzen van haar hart te letten en concentreerde zich op de alledaagse zaken. Waarom was deze man gekomen, en waarom nu? Ze nam hem mee naar de eetkamer en zag hoe Louisa’s mond open- en dichtging van schrik toen ze het gezicht onder de pruik herkende. Louisa probeerde iets te zeggen, maar er kwam alleen een krakend geluid uit. Snel dronk ze haar kroes cider leeg om haar keel te smeren.

‘Meneer Taylor, wat doet u hier?’ fluisterde Louisa eindelijk. ‘Hebt u de klok meegenomen?’

Frederick Taylor ging op een stoel zitten. Zijn tas zette hij naast zich op de grond. Van dichtbij zag hij er afgemat en oud uit, met zijn gerimpelde gezicht. Met toegeknepen ogen keek hij naar de slapende baby. Valerie herinnerde zich dat hij een bril droeg, maar die had hij nu niet op. Ze schonk een kroes bier voor hem in en schoof de broodmand in zijn richting. Nadat ze in het verleden was beland, was ze lange tijd boos op hem geweest, maar nu voelde ze alleen nog maar medelijden. Ze keek naar Louisa die bleek als een vaatdoek was geworden en Evie krampachtig tegen haar borst klemde.

De oude man nam eerst een flinke teug bier en genoot omstandig van de koele bitterheid, maar zette uiteindelijk de kroes neer en wendde zich tot de zussen. ‘Als een mens ouder wordt, gaat hij de balans van zijn leven opmaken, naar antwoorden zoeken en zijn fouten rationaliseren. Daar ben ik nu al een paar jaar mee bezig, maar er

zijn fouten die ik niet kan rationaliseren. En die hebben met jullie twee te maken.

Eerlijk is eerlijk: toen met Erzsebet voelde ik me niet zo schuldig als met jou, Valerie. Háár had ik gewaarschuwd voordat ze aan de wijzers van de klok begon te draaien. Ze wist wat er kon gebeuren. Ze koos er alleen voor om me niet te geloven. Maar jij... Jij werd het slachtoffer van mijn onvoorzichtigheid. Ik had je achterna moeten gaan, maar ik was te laf. Ik was bang dat je de politie alles zou vertellen. Dus liet ik je aan je lot over en kon ik alleen maar hopen dat je het zou overleven.'

Meneer Taylor keek Valerie aan, hopen op een reactie, maar ze keek zwijgend terug, haar ogen samengeknepen. Haar hart begon weer tot rust te komen en ze wilde graag horen wat de man te zeggen had. Het was duidelijk dat hij niet helemaal hiernaartoe was gekomen om zich alleen maar te verontschuldigen.

'Ik heb Louisa nog zo proberen tegen te houden toen ze terug in de tijd wilde gaan, maar tevergeefs. Uiteindelijk kreeg ik het gevoel dat mijn fout me op deze manier vergeven kon worden. Als jullie elkaar terug zouden vinden, dan had ik jullie juist een dienst bewezen, toch? Maar toen zag ik de klok. Louisa's hand had zo hevig getrild dat ze de klok op de verkeerde tijd had gezet. Dus ik had geen idee of ze jou ooit nog zou vinden, Valerie. Ik bleef maar denken aan wat er met jullie gebeurd zou kunnen zijn.' De oude man nam nog een slok bier, maar bleef angstvallig Valeries gezicht afspeuren. Ze wist dat hij wilde dat ze hem zou vergeven, maar zover was ze nog niet.

'Maar waarom juist nu, meneer Taylor? Louisa is hier al meer dan twee jaar. Als u zich zo veel zorgen maakte, had u toch eerder kunnen komen?'

'Je hebt gelijk. Misschien had ik dat moeten doen. Maar ik wist dat Louisa naar Amerika moest om je te zoeken en het leek me beter om haar wat tijd te geven voordat ik haar achterna zou gaan. En nu zie ik tot mijn genoegen dat het haar gelukt is en dat het jullie allebei goed gaat.'

‘Dus u hebt deze hele reis voor uw eigen gemoedsrust gemaakt? Zodat u tegen uzelf kunt zeggen dat u toch niet ons leven verpest hebt? Nou, hartelijk bedankt dan maar.’ Valerie keek naar haar zus en wachtte tot zij iets zou zeggen, maar Louisa bleef slechts zwijgend de oude man observeren.

‘Wel, Valerie, dat is niet de enige reden. Ik heb een digitaal apparaatje waarmee ik hiernaartoe ben gekomen. Het is beduidend minder omslachtig dan die oude klok en veel nauwkeuriger.’ Meneer Taylor ontblootte zijn linkerpols en onthulde iets wat precies op een digitaal horloge leek, met een klein scherm en wat knopjes met cijfers erop. ‘Ik kom jullie de kans geven terug te keren naar de toekomst, als jullie dat zouden willen. Ik weet dat jullie hier een heel nieuw leven hebben opgebouwd, maar misschien verlangen jullie toch nog naar de eenentwintigste eeuw.’

Verbijsterd staaide Valerie de man aan. Meende hij dit? Hij keek haar verwachtingsvol aan, alsof ze eigenlijk overmand door dankbaarheid aan zijn voeten moest vallen.

‘Meneer Taylor, als u mij op de dag dat ik naar het verleden reisde achterna was gekomen, dan was ik dolgraag met u teruggegaan en zou ik u de rest van mijn leven dankbaar zijn geweest. Maar nu? Nu is het te laat. Ik ben hier al zeventien jaar. Ik heb een man en kinderen. Hoe ziet u dat voor zich? Dat ik ze gewoon even vertel dat Louisa en ik bijna vier eeuwen in de toekomst gaan reizen? Mijn man kent de waarheid, maar hij is de enige. Zelfs Louisa’s man weet niet waar ze echt vandaan komt. Het leek ons verstandiger dat voor onszelf te houden. Het spijt me dat u voor niets bent gekomen.’ Na deze woorden liet Valerie zich op een stoel zakken, plotseling uitgeput ondanks het vroege uur. Dit was wel de laatste beslissing die ze vandaag had verwacht te moeten nemen.

‘Valerie, kan ik je even onder vier ogen spreken?’ Louisa stond op, de slapende baby Evie op haar schouder, en liep de kamer uit, in de verwachting dat Valerie haar zou volgen. Pas op de veranda, buiten

gehoorsafstand, bleef ze staan. Valerie volgde met tegenzin, bang voor wat Louisa zou zeggen. Misschien wilde ze wel degelijk terug en had Valerie meneer Taylors aanbod te snel afgeslagen.

‘Val, ik begrijp dat je boos bent. Dat is je goed recht. Ik zou ook hels zijn op die vent. Maar alsjeblieft, stuur hem nog niet weg. Ik zeg niet dát ik terug wil naar de toekomst. Maar een andere kans krijgen we niet meer. Als hij weg is, zitten we hier voor de rest van ons leven. Misschien moeten we het met onze mannen bespreken. Ik weet dat Alec graag naar de toekomst zou gaan, en misschien wordt het tijd dat ik ook Kit alles vertel,’ fluisterde Louisa. ‘Laat hem op z’n minst vannacht hier blijven. Wat zeg je ervan?’

Valerie veegde wat zweetdruppels van haar voorhoofd en gaf toe aan de plotseling opkomende behoefte om haar mutsje van haar hoofd te trekken. Ze ging met haar handen door haar haar en draaide haar gezicht naar de zachte bries. Pas na een tijdje was ze weer rustig genoeg om haar zus te antwoorden.

‘Lou, overweeg je dit serieus? Na al die tijd hier? Best mogelijk dat Alec en Kit mee zouden willen, maar wat voor bestaan zouden ze hebben in de toekomst? Zie je het al voor je? Onze mannen voor de tv, bier drinken en sport kijken? Ik bedoel, ze doen aan zwaardvechten! Hier weten ze precies wie ze zijn en waar ze staan. Hier bezitten ze grond, zijn ze rijk. Hier hebben ze status. Maar in onze eeuw? En trouwens, wat doen we met de rest? Wat zeggen we tegen Charles en Kits zus? Of tegen iedereen die van ons afhankelijk is, zoals het huispersoneel en de landarbeiders? O, en tegen de kinderen?’

Valerie merkte dat Louisa niet meer zo vast van plan was om meneer Taylor te laten overnachten en besloot er nog een schepje bovenop te doen. Hoe meer ze nadacht over een eventuele terugkeer naar de toekomst, hoe meer bezwaren ze zag.

‘Lou, hoe kan iemand zonder geboortebewijs zich redden in onze tijd? Zonder persoonsnummer kun je geen rijbewijs krijgen, geen baan, niks. Hoe moeten Alec en Kit op hun leeftijd in de moderne